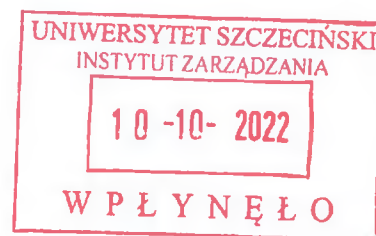

Prof. dr hab. Szymon Cyfert
Katedra Teorii Organizacji i Zarządzania
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgra Jakuba Dowejko
pt. *Zarządzanie rozwojem operatorów systemu dystrybucyjnego w kontekście niezawodności sieci elektroenergetycznej*
napisanej pod kierunkiem naukowym
promotora dra hab. Wojciecha Drożdża, prof. US
w Instytucie Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego

1. Ocena doboru problematyki badawczej i tematu rozprawy

Podstawę koncepcji pracy doktorskiej mgra Jakuba Dowejko stanowi ważne, z punktu widzenia praktyki zarządzania, pytanie o pożądane kierunki zmian w zarządzaniu rozwojem operatorów systemu dystrybucyjnego w kontekście niezawodności sieci elektroenergetycznej. Wskazuje to na użytkarckie i aplikacyjne podejście Doktoranta, jakkolwiek należy zauważyć, że orientując się na efekty praktyczne, Doktorant przeprowadza w warstwie teoretycznej pogłębioną dyskusję, a w końcowych częściach pracy formułuje interesująco poznawczo wnioski, właściwie osadzone w literaturze przedmiotu.

Po zapoznaniu się z treścią rozprawy doktorskiej autorstwa mgra Jakuba Dowejko pt. *Zarządzanie rozwojem operatorów systemu dystrybucyjnego w kontekście niezawodności sieci elektroenergetycznej* mogę stwierdzić, że dokonany przez Doktoranta wybór problemu naukowego spełnia oczekiwania stawiane dysertacjom doktorskim. Wybrany przez mgr Jakuba Dowejko obszar i problem badawczy są interesujące i ważne, zarówno z użytkarckiego, jak i naukowego punktu widzenia. Przedmiotem rozprawy jest istotny problem naukowo-badawczy z obszaru dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości, odnoszący się do zagadnień na styku systemów zarządzania, optymalizacji i podejścia zasobowego, którego rozwiązanie może stanowić podstawę do nadania stopnia naukowego doktora.

Mając na uwadze powyższe spostrzeżenia, wybór obszaru badawczego dysertacji doktorskiej należy uznać za właściwy, zarówno z punktu widzenia teorii, jak i praktyki zarządzania, co dobrze świadczy o rozeznaniu Doktoranta w kluczowych wyzwaniach stojących przed naukami o zarządzaniu i jakości.

2. Ocena systemu celów i hipotez badawczych

Dążąc do realizacji celu głównego – *wskazania pożądanego kierunku zarządzania rozwojem operatorów systemu dystrybucyjnego w kontekście niezawodności sieci elektroenergetycznej* – mgr Jakub Dowejko zaproponował pięć celów szczegółowych, obejmujących: (1) *Opracowanie charakterystyki potencjałów rozwojowych Operatorów Systemu Dystrybucyjnego oraz zasobów którymi dysponują;* (2) *Określenie rang dla Operatorów Systemu Dystrybucyjnego z uwagi na dotychczasowe wykorzystanie potencjału (zasobów oraz inwestycji);* (3) *Dokonanie analizy struktury kierunków inwestycyjnych;* (4) *Dokonanie analizy struktur organizacyjnych;* (5) *Wskazanie głównych czynników zewnętrznych, mających wpływ na funkcjonowanie Operatorów Systemu Dystrybucyjnego w Polsce.* System celów został doprecyzowany przez zaproponowanie hipotezy badawczej zakładającej, iż *cztery największe przedsiębiorstwa pełniące funkcję Operatora Systemu Dystrybucyjnego w Polsce, prowadzą indywidualną politykę zarządzania rozwojem, dążąc do niezawodności sieci elektroenergetycznej.*

Dokonując oceny systemu celów pracy należy podkreślić, że po pierwsze, główny cel rozprawy koresponduje zarówno z celami szczegółowymi, jak i tytułem pracy, po drugie, system celów cechuje istotność poznawcza, po trzecie w ramach przeprowadzonego w rozprawie postępowania badawczego możliwe jest odniesienie się do treści przyjętych celów. Pod adresem systemu celów i hipotezy pragnę podnieść dwie uwagi. Po pierwsze, jakkolwiek cel główny znajduje odzwierciedlenie w celach szczegółowych, to należy zauważyć, że cele szczegółowe (niepotrzebne) wykraczają poza zakres celu głównego. Po drugie, zaproponowana w dysertacji hipoteza jest de facto tezą a nie hipotezą (tak na marginesie weryfikacja hipotezy wymaga zastosowania określonego instrumentarium badawczego) i w mojej ocenie bezpieczniejsze dla Doktoranta byłoby postawienie pytań badawczych zamiast hipotezy.

Podsumowując ocenę sposobu sformułowania systemu celów rozprawy oraz hipotezy pragnę stwierdzić, że praca doktorska mgr Jakuba Dowejko charakteryzuje się właściwym poziomem dojrzałości naukowej.

3. Ocena zakresu rozprawy, źródeł informacji i metod badawczych

Przyjęty system celów oraz sformułowane problemy badawcze powodują, że przedmiotem rozważań w rozprawie staje się zagadnienie zarządzania rozwojem operatorów systemu dystrybucyjnego w kontekście niezawodności sieci elektroenergetycznej. Doprecyzowując można wskazać, że:

- zakres przedmiotowy stanowi zagadnienie oddziaływania zarządzania na niezawodność sieci elektroenergetycznej;
- zakres podmiotowy stanowią Operatorzy Systemów Dystrybucyjnych;
- zakres przestrzenny wyznaczają granice Polski;
- zakres czasowy obejmuje w warstwie teoretycznej okres od pojawienia się w literaturze przedmiotu rozważań poświęconych problematyce zarządzania aż po współczesność, natomiast w warstwie empirycznej lata 2010-2020.

Tak zdefiniowany zakres pracy, z punktu odniesienia postawionego celu należy uznać za prawidłowy.

W teoretycznej warstwie rozprawy mgr Jakub Dowejko umiejętnie wykorzystał obszerną bibliografię i netografię obejmującą blisko 200 pozycji, ze szczególnym uwzględnieniem publikacji odnoszących się do problematyki zarządzania i systemów elektroenergetycznych. Dokonując oceny wykorzystania literatury w aspekcie jakościowym należy zwrócić uwagę na dobrą znajomość Doktoranta dorobku z zakresu omawianych zagadnień, jak również umiejętność właściwego jej przywoływania. Pewnym mankamentem bibliografii jest brak podziału jej na pozycje naukowe i netografię (która nie zawsze ma charakter naukowy).

Realizacja celu rozprawy wymagała przeprowadzenia badań, do realizacji których Doktorant wykorzystał sześć metod badawczych: (1) analizę literatury przedmiotu; (2) badania porównawcze; (3) analizę przypadków; (4) metody matematyczno-statystyczne; (5) analizę logiczną; (6) badania własne. Metody te oceniam jako właściwie dobrane do przyjętych założeń badawczych.

Konkludując ocenę zakresu rozprawy, źródeł informacji oraz metod badawczych należy podkreślić, że Doktorant wykazał się dojrzałą postawą badawczą przeprowadzając badania literaturowe i empiryczne, których tok rozumowania, argumentacji i wyciągania wniosków należy uznać za właściwy.

4. Ocena układu pracy i ocena merytoryczna pracy

Rozprawa ma charakter teoretyczno-empiryczny i składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, podsumowania, bibliografii, spisów tabel i rysunków. Całość obejmuje 307 stron (w tym 278 stron tekstu), co oznacza, że mamy do czynienia z opracowaniem, które mieści się w objętości zwyczajowo przyjętej dla rozpraw doktorskich, jakkolwiek w mojej ocenie (na co wskazuję w dalszej części recenzji), niektóre fragmenty rozprawy mogłyby zostać pominięta bez jakiegokolwiek uszczerbku dla jakości prowadzonych rozważań.

Podkreślając pozytywną ocenę merytoryczną recenzowanej rozprawy, chciałbym skoncentrować się na tych elementach, które budzą moje uwagi i wątpliwości.

We **wstępie pracy**, którego konstrukcja i treść odpowiadają wymaganiom warsztatowym, Doktorant przedstawił przesłanki podjęcia badań, zdefiniował system celów pracy i sformułował hipotezę, scharakteryzował zastosowane metody badawcze oraz przedstawił logikę konstrukcji poszczególnych rozdziałów rozprawy.

Dwa pierwsze rozdziały recenzowanej rozprawy mają charakter systematyzujący, odnoszą się bowiem do podstawowych zagadnień związanych z istotą zarządzania oraz zagadnieniem niezawodności infrastruktury przesyłowej.

Punktem wyjścia w rozdziale pierwszym Doktorant uczynił przeprowadzenie dyskusji nad istotą przedsiębiorstwa i zasobów, którymi przedsiębiorstwo dysponuje. W dalszej części rozdziału mgr Jakub Dowejko odniósł się do koncepcji zarządzania przedsiębiorstwem, wskazując na ewoluującą podejść do definiowania zarządzania, syntetycznie opisując funkcje zarządzania i przedstawiając poziomy zarządzania. W końcowej części rozdziału Doktorant przeprowadził dyskusję nad istotą przedsiębiorstwa energetycznego, rozpatrywanego w kategoriach składowej systemu energetycznego. Zawartość merytoryczną rozdziału oceniam pozytywnie, jakkolwiek uważam, że w świetle zarówno tytułu, jak i celów rozprawy, rozdział ten można uznać w większości za zbędny w tak rozbudowanej postaci. W mojej ocenie Doktorant mógł, bez straty dla meritum rozprawy, znacząco ograniczyć dyskusję i włączyć ją do obecnego rozdziału drugiego (w szczególności uwaga ta odnosi się do podrozdziałów 1.1. i 1.2., które, w przeciwieństwie do podrozdziału 1.3. generują ograniczoną wartość dodaną).

Przedmiot zainteresowań rozdziału drugiego stanowi infrastruktura przesyłowa i czynniki oddziałujące na jej niezawodność. Po scharakteryzowaniu infrastruktury przesyłowej, jako specyficznej części infrastruktury (elektroenergetycznej) mgr Jakub Dowejko podjął próbę

przedstawienia postulowanych kierunków wzmocnienia potencjału zasobów polskich Operatorów Systemu Dystrybucyjnego (na marginesie pojawia się pytanie, czy Stoen Operator Innogy jest polskim OSD czy OSD funkcjonującym w Polsce?), a następnie przeprowadził dyskusję nad naturą niezawodności sieci elektroenergetycznej, wskazując na miary i determinanty niezawodności. Rozważania poświęcone wymienionym powyżej zagadnieniom oceniam jako interesujące i wskazujące na wysoki poziom erudycji Doktoranta.

W trzecim rozdziale Doktorant podjął próbę przeprowadzenia charakterystyki zasobów operatorów systemu dystrybucyjnego w Polsce. Przeprowadzenie analizy zasobów sieciowych Operatorów Systemu Dystrybucyjnego stanowiło podstawę do dokonania oceny wnętrza i otoczenia OSD oraz przedstawienia koncepcji zmian w zarządzaniu przedsiębiorstwem energetycznym, pełniącym funkcję Operatora Systemu Dystrybucyjnego w kontekście niezawodności sieci elektroenergetycznych. Jakkolwiek dyskusję przedstawioną w rozdziale trzecim oceniam jednoznacznie pozytywnie (w szczególności wysoko oceniam zawartość podrozdziału 3.3. w którym Doktorant przedstawił wiele ciekawych pomysłów na zapewnienie niezawodności sieci elektroenergetycznych przy zastosowaniu nowoczesnych koncepcji zarządzania), w odniesieniu do zawartości rozdziału mam kilka uwag. Po pierwsze, w tytule rozdziału Doktorant powinien zaznaczyć, że przedmiotem zainteresowania są zasoby sieciowe (pojęcie zasobów jest bardzo szerokie). Po drugie, dyskusja w podrozdziale 3.2 odnosi się nie tyle do postulowanych kierunków wzmocnienia potencjału zasobów polskich (znowu) OSD, ile do charakterystyki wnętrza i otoczenia OSD (na marginesie, wyrażam żal, że Doktorant nie przeprowadził analizy silnych i słabych stron odrębnie dla każdego z opisywanych OSD, tym bardziej, że w hipoteza zakłada, że „cztery największe przedsiębiorstwa pełniące funkcję Operatora Systemu Dystrybucyjnego w Polsce, prowadzą indywidualną politykę zarządzania rozwojem, dążąc do niezawodności sieci elektroenergetycznej”). Po trzecie, nie rozumiem dlaczego w podrozdziale 3.3. Doktorant przedstawił to, co powinno stanowić zwieńczenie doktoratu - koncepcję zmian w zarządzaniu przedsiębiorstwem energetycznym, pełniącym funkcję Operatora Systemu Dystrybucyjnego w kontekście niezawodności sieci elektroenergetycznych.

W rozdziale czwartym Doktorant przedstawił strategiczne kierunki inwestycyjne Operatorów Systemu Dystrybucyjnego. Przeprowadzona charakterystyka procesów inwestycyjnych pozwoliła Mu na dokonanie wartościowej i interesującej analizy i oceny inwestycji sieciowych i niesieciowych. Wysoko oceniając zawartość rozdziału, chciałbym wskazać na celowość

większego powiązania prowadzonej dyskusji z zawartością podrozdziału 3.3. (w mojej ocenie optymalnym rozwiązaniem byłoby przeniesienie zawartości rozdziału 4 przed podrozdział 3.3.).

Rozdział piąty zawiera przedstawienie rankingu Operatorów Systemu Dystrybucyjnego oraz zarysowanie perspektywy inwestycyjnej Operatorów Systemu Dystrybucyjnego. W odniesieniu do treści rozdziału wyrażam opinię o zasadności włączenia go do struktury obecnego rozdziału 4 i zintegrowania prowadzonej w nim dyskusji do podrozdziału 3.3.

Pozytywnie oceniam ostatni fragment rozprawy doktorskiej, który stanowi podsumowanie. Doktorant dokonał w nim rekapitulacji dociekań. Zawarte w podsumowaniu wnioski oceniam jako należycie umotywowane oraz ostrożnie i trafnie sformułowane. Szkoda, że na kanwie przeprowadzonych badań nie zarysował kierunków dalszych prac badawczych i nie zdefiniował ograniczeń postępowania badawczego.

5. Ocena merytoryczna pracy

W moim przekonaniu rezultaty, osiągnięte w teoretycznej i metodycznej warstwie recenzowanej rozprawy mogą stanowić podstawę do nadania mgr Jakubowi Dowejko stopnia doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

Przeprowadzone postępowanie badawcze pozwoliło Doktorantowi na osiągnięciu zarówno głównego celu rozprawy, jak i celów szczegółowych. Cele zostały osiągnięte w wyniku postępowania badawczego, osadzonego na właściwie opisanych podstawach teoretycznych. Odnośnie hipotezy należy zauważyć, że ze względu na jej „tezowy” charakter, nie była ona możliwa do weryfikacji.

Metodyczna warstwa przeprowadzonego postępowania badawczego nie budzi zastrzeżeń. Dokonany przez mgra Jakuba Dowejko wybór metod został we właściwy sposób uargumentowany, zaś same wielopłaszczyznowe badania zostały przeprowadzone we właściwy sposób. Jedyna uwaga, którą mogę sformułować odnosi się do większego poziomu wykorzystania badań własnych w całym procesie badawczym. Jednocześnie pragnę wskazać, że wyprowadzone przez Doktoranta wnioski i spostrzeżenia, posiadają wartość dla rozwoju praktycznego wymiaru nauk o zarządzaniu i jakości.

6. Ocena zagadnień terminologicznych rozprawy

Podstawą każdej rozprawy naukowej jest spójny system pojęć, przy pomocy którego Autor opisuje badaną rzeczywistość. Zapewnienie spójności bazy pojęciowej ma bowiem istotne znaczenie dla oceny jakości naukowej dysertacji doktorskiej. Podstawowymi pojęciami dla recenzowanego opracowania są kategorie „zarządzanie”, „operator systemu dystrybucyjnego” oraz „niezawodność sieci”, które zostały opisane przez mgra Jakuba Dowejko w sposób właściwy, jakkolwiek w pracy brakuje trochę bardziej krytycznego podejścia do omawianych zagadnień i jednoznacznego wskazania na wykorzystywane definicje pojęć.

7. Ocena strony formalnej pracy

Strona formalna rozprawy nie budzi zastrzeżeń. Rozprawa została napisana klarownym językiem, zaś całe opracowanie jest dopracowane pod względem edycyjnym. W rozważaniach Doktorant zachowuje logiczny ciąg wywodów, wykazując się umiejętnością prezentacji zjawisk oraz poprawnością zarówno w odniesieniu do wyprowadzanego wnioskowania, jak i do interpretacji wyników. Starannie, pod względem formalnym, są umieszczone w rozprawie tabele i rysunki.

8. Konkluzje recenzji

Opiniowana rozprawa doktorska stanowi interesujące studium badawcze osadzające zagadnienie zapewnienia niezawodności sieci elektroenergetycznych w obszarze nauk o zarządzaniu i jakości. Przeprowadzona ocena pozwala na sformułowanie wniosku, że rozprawa doktorska autorstwa mgra Jakuba Dowejko pt. *Zarządzanie rozwojem operatorów systemu dystrybucyjnego w kontekście niezawodności sieci elektroenergetycznej* została oparta na wykorzystaniu wiedzy teoretycznej z dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości oraz oryginalnych wynikach przeprowadzonych badań i analiz. Wyprowadzone na podstawie studiów literaturowych oraz przeprowadzonego postępowania badawczego wnioski potwierdzają predyspozycje i umiejętności mgra Jakuba Dowejko do samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie istotnego problemu naukowego, a w treści rozprawy przedstawiono propozycje zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze społecznej, co pozwala mi uznać pracę za nowatorskie rozwiązanie istotnego problemu naukowego z zakresu nauk o zarządzaniu i

jakości o istotnych walorach teoretycznych, metodycznych i użytecznych. Wartość pracy polega na pogłębionej analizie literatury przedmiotu obszaru zarządzania, właściwym doborze metod badawczych oraz na przeprowadzeniu postępowania badawczego, które pozwoliło odnieść się do założonych celów.

W świetle poczynionych ustaleń stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska autorstwa mgra Jakuba Dowejko pt. *Zarządzanie rozwojem operatorów systemu dystrybucyjnego w kontekście niezawodności sieci elektroenergetycznej* napisana pod kierunkiem naukowym dra hab. Wojciecha Drożdża, prof. US spełnia wymagania określone w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, co upoważnia mnie do wystąpienia z wnioskiem do Rady Naukowej Instytutu Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego o jej przyjęcie i dopuszczenie do publicznej obrony.

A handwritten signature in purple ink, appearing to read 'Szymon Gajda', with a long horizontal flourish extending to the left.

Zakrzewo, dnia 18 września 2022r.